

NOTAT

Efterår 2004

Ideer til styrkelse af kulturen i hele landet: Videreudvikling af eksisterende initiativer og forslag til nye initiativer

Det er regeringens udgangspunkt, at den lokale kulturpolitik varetages lokalt, mens staten kan bakke op om lokale indsatser, medvirke til at skabe sammenhæng mellem statens initiativer og initiativer på det lokale niveau og til at formidle lokale erfaringer og initiativer af eksemplarisk værdi. Statens rolle kan med andre ord være at bidrage til at sikre et helhedsperspektiv for kulturelle initiativer rundt i landet.

I det følgende fremlægges foreløbige tanker og overvejelser om initiativer, som kan fremme kulturen i hele landet. Målet er øget samarbejde, flere kulturelle centre i hele landet, stærkere kulturelle markeringer i hele landet, en bedre dialog mellem det lokale og det nationale niveau og en bedre ressourceudnyttelse på kulturområdet. Det er ikke hensigten at præsentere en stor forkromet handlingsplan for kultur til hele landet, men derimod nogle ideer, der kan kommenteres og suppleres med andre ideer i en åben og frugtbar dialog.

En fremtidig strategi til styrkelse af kulturen i hele landet kunne lægge vægt på at:

- videreudvikle de nuværende regionale kulturaftaler til fremtidens kulturaftaler
- inddrage Provenspuljen målrettet i videreudviklingen af kulturaftalerne
- understøtte det lokale samarbejde mellem kultur og erhverv
- udbrede statslige institutioners virkeområde til hele landet
- lade lokale institutioner varetage nationale udviklingsopgaver

➤ **Udvikling af kulturaftalerne**

Staten skal som udgangspunkt ikke blande sig i den lokale kulturpolitik. Men staten kan være med til at kvalificere den. Det kan ikke mindst ske ved at bygge bro mellem den lokale forankring og den overordnede koordinering. Det sker i dag bl.a. gennem de regionale kulturaftaler, hvor kulturministeren har mulighed for at indgå frivillige kulturaftaler med en amtskommune, en kommune, en gruppe af kommuner, eller kombinationer heraf.

De nuværende regionale kulturaftaler indgås for at understøtte det lokale og regionale kulturpolitiske engagement, give kulturregionerne større dispositionsfrihed og sætte fokus på regionale kulturpolitiske initiativer. Samtidig er målet at fastholde og udbygge den kulturpolitiske dialog mellem det statslige og det kommunale og amtskommunale niveau og øge samarbejdet på tværs af de almindelige grænser mellem kommuner og amt og mellem de enkelte kommuner. Der er i dag indgået 7 kulturaftaler dækkende en række større lokale områder.

På baggrund af de hidtidige positive erfaringer med kulturaftaler og i lyset af den nye struktur- og opgavefordeling ønsker regeringen, at kulturaftalerne udvikles for yderligere at styrke kulturpolitikken i hele landet. Derfor foreslås en videreudvikling af de kulturaftalerne med fokus på at:

- styrke samarbejdet på kulturområdet på tværs af kommunegrænser – også gerne mellem kommuner, som ikke ligger ved siden af hinanden
- underbygge en strategisk udvikling på kulturområdet med satsningsområder – også gerne med indgåelse af emnebaserede kulturaftaler. Det kunne for eksempel være om særligt ansvar for bevaring af kulturarven, styrkelse af musikudbuddet osv.
- sikre en bedre udnyttelse af ressourcerne gennem lokal koordinering og arbejdsdeling på kulturområdet
- fremme og videreudvikle de professionelle, kulturelle institutioner, produktionsmiljøer og aktiviteter i lokalområdet med vægt på kvalitet
- skabe en dialog og idéudvikling samt en gensidig inspiration mellem det lokale og det centrale statslige niveau
- skabe øget samarbejde mellem kultur- og erhvervslivet
- pleje vækstlaget for at sikre talentudvikling

➤ **Inddragelse af Provinspuljen**

Der er foregået en frugtbar dialog mellem stat og det regionale og lokale niveau i forbindelse med tildeling af støtte fra Provinspuljen.

Provinspuljen blev oprettet i 2002 med den hensigt at afsætte i alt 80 mio. kr. over en fireårig periode. Puljen har til formål at medvirke til at videreudvikle og højne kvaliteten af kulturlivet yderligere over hele landet ved at fremme et øget kulturpolitisk samarbejde. Man kunne overveje at:

- etablere en ny periode for Provinspuljen for at fortsætte dialogen mellem staten og det regionale og lokale niveau
- Provinspuljen i en ny periode målrettes til at styrke de nye kulturaftalers formål om at bidrage til en koordinering af indsatsområder inden for og på tværs af de enkelte geografiske områder

➤ **Initiativer, der bygger bro mellem kultur- og erhvervsliv**

Der er stor interesse rundt i landet for, evne til og erfaringer med samarbejde mellem kulturliv og erhvervsliv. Bl.a. indgår kunstnere som katalysatorer for virksomheder i organisatorisk forandring. Deres værker indgår i processer i virksomheder, hvor medarbejderne bliver udfordret til at tænke og handle anderledes. Omvendt søges tilgange og metoder fra erhvervslivet anvendt af de kulturelle aktører, når kulturelle projekter skal gøres økonomisk bæredygtige.

Staten kan have en vigtig rolle i at medvirke til, at der skabes et ligeværdigt samarbejde til gavn for såvel kunstnere som erhvervslivet. Det kan eventuelt ske ved, at staten bidrager til at:

- understøtte de lokale initiativer inden for området
- opsamle og videregive lokale erfaringer med samarbejde mellem kulturliv og erhvervsliv, bl.a. ved udarbejdelse af et katalog over initiativer og ideer, som kan anspore til at samarbejdet udvikles yderligere
- rådgive og medvirke i udviklingsprocesser

➤ **Udbredelse af statslige institutioners virkeområde til hele landet**

Regeringen vil bidrage til, at befolkningen i alle egne af landet har mulighed for kulturelle og kunstneriske oplevelser af høj værdi. Det foreslås, at der skabes en bedre ligevægt mellem det nationale ansvar og det lokale engagement, sådan at kunst og kultur får bedre muligheder for at blomstre i hele landet. Regeringen har allerede pålagt de store statslige institutioner udvidede

forpligtelser i forhold til provinsen, så hele befolkningen kan have glæde af deres kulturtilbud, f.eks. Det Kongelige Teaters udvidede turnéforpligtelser og kravet til Nationalmuseet om, at museet skal lave flere udstillinger, der kommer rundt i hele landet.

Adgangen til kulturtilbud og til kunst- og kulturudøvelse i hele landet kan overvejes styrket yderligere ved at:

- udbrede statens virkeområde til hele landet baseret på samarbejdsprojekter mellem statsinstitutioner og lokale institutioner. Det foreslås, at dette indarbejdes i de almindelige resultatkontrakter med de statslige institutioner.
- muligheden for aftaler om udveksling af medarbejdere for kortere eller længere perioder til gensidig inspiration og erfaringsudveksling overvejes, både i forbindelse med konkrete projekter og som led i en løbende udvikling af kulturområdet
- lokale institutioner og projekter, som for eksempel teaterforestillinger, kunstudstillinger og gæstespil kunne få mulighed for at benytte de faciliteter, som de statslige institutioner råder over

➤ **Lokale institutioners midlertidige overtagelse af nationale udviklingsopgaver**

Der eksisterer mange spændende initiativer og projekter forankret på lokale institutioner, som kunne komme hele landet til gavn.

Med inspiration fra Sverige kunne det overvejes at oprette en ordning med tildeling af ad hoc-opgaver af national betydning til lokale institutioner. Opgaverne kan gives til lokale kulturinstitutioner, som har udviklet nye metoder i kunst og kulturformidling eller på anden måde udmærket sig ved nytænkning. Et eksempel kunne være et lokalt museum, som har udviklet nye metoder til at bevare moderne kunst frembragt i hurtigt forgængeligt materiale. Pågældende museum kunne således i en periode spille en rolle nationalt som udvikler af nye bevaringsformer. Man kunne også forestille sig en kulturinstitution, som viderebragte særlige erfaringer med samarbejde med erhvervslivet eller et musikkonservatorium, som for en tid fokuserede på verdensmusik og dens påvirkning af ny dansk musik og lod andre musikkonservatorier og -skoler nyde godt af dens viden.

Man kan også forestille sig tilfælde, hvor regeringen tildeler kulturinstitutioner opgaver i forhold til at videreudvikle områder, regeringen kulturpolitisk ønsker at styrke. Det kunne eksempelvis

være i forbindelse med forskellige modeller for partnerskaber mellem kultur og erhverv eller særlige idrætspolitiske initiativer. Det foreslås, at det overvejes at:

- udvikle en ordning, som kan tjene som inspiration for andre kulturinstitutioner, men som også har et element af belønning for fremsynethed og nytænkning
- i givet fald udforme ordningen som aftaler om opgaver af kortere eller længere varighed.